

چگونه مشکل درست نویسی آریا را برطرف کردم

علیرضا ایزدی

lzadialireza1@gmail.com

۰۹۱۸۹۲۸۹۵۴۹

چکیده:

پژوهش حاضر با هدف بهبود عملکرد آریا، یکی از دانش آموزان کلاس در مهارت نوشتاری و درست نویسی فارسی انجام شده است. این دانش آموز در آغاز سال تحصیلی وضعیت مطلوبی از لحاظ مهارت های نوشتاری نداشت. پژوهش حاضر در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۰۳ در دبستان شهید علی انصاری (گروه شهید رجایی) و پایه ششم ابتدایی کلاس ۶۰۳ انجام شده است. این پژوهش از نوع اقدام پژوهی می باشد و از روش توصیفی استفاده شده است که جنبه عینی دارد. هدف اصلی این پژوهش یافتن راه حل هایی برای بهبود عملکرد آریا در مهارت های نوشتاری فارسی می باشد که پژوهشگر در این اقدام پژوهی راه حل هایی را برای رفع این مشکل ارائه داد که در پایان نتایج نشان از بهبود عملکرد مهارت های نوشتاری آریا در سطح بالایی دارد.

واژگان کلیدی: مهارت های نوشتاری، فارسی، درست نویسی

۱- مقدمه: (مقدمه، بیان مسئله، ضرورت، بیان اهداف، سوالات پژوهش، مبانی نظری، پیشینه پژوهش)

پیشرفت، یکی از مهمترین دغدغه های بشر از آغاز تاکنون بوده است که گستره، عمق و ژرفای بی نظیری دارد. از این رو می توان گفت که انسان همواره نظری بسوی تکامل داشته یا دارد. یکی از مهمترین مسائل آموزش و پرورش هر کشوری توجه به مقطع ابتدایی است که پایه و اساس سایر مقاطع را شکل می دهد توجه به مشکلات دانش آموزان در این دوره با دورنگری این موضوع که دانش آموز در آینده در سایر مقاطع و پایه ها این مشکلات را به همراه نداشته باشد از ضروریات و بدهیات می باشد. البته در میزان و زمان یادگیری باید اصل تفاوت های فردی را در نظر گرفت. (ایزدی، ۱۳۹۹)

"تغییر نسبتاً پایدار در توان رفتاری (رفتار بالقوه) که در نتیجه تمرین تقویت شده، رخ می دهد".

بیشتر تعاریف یادگیری در کتاب های درسی اشاره دارد به یادگیری به مثابه یک تغییر در رفتار که بر اساس تجربه باشد. اساساً این تعریف، یک تعریف عملکردی بسیار بنیادی و پایه ای است از یادگیری، که در آن یادگیری عملکردی تلقی می شود که تجربه را بر رفتار منطبق می سازد. بسیاری از محققان ادعا کرده اند که چنین تعریف عملکردی ساده از یادگیری رضایت بخش نیست (دامجن، ۲۰۱۰ و اورمرو، ۲۰۰۸)

در دریای پر تلاطم نظریه های آموزشی در عصر انفجار دانش، راکد ماندن به معنای از دست رفتن فرصت یادگیری نسل جدید است. همراه بودن با نظریه های آموزشی علمی و تطبیق آن با زمینه فرهنگی جامعه خویش موجب پویایی محیط یادگیری و بخشیدن آینده ای بهتر با یادگیری لذت بخش به یادگیرندگان است (ایزدی، ۱۳۹۹)

چکیده پژوهش حاضر با هدف بهبود عملکرد آریا، یکی از دانش آموزان کلاس در درست نویسی فارسی انجام شده است. این دانش آموز در آغاز سال تحصیلی وضعیت مطلوبی از لحاظ مهارت های نوشتاری نداشت پژوهش حاضر در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۰۳ در دبستان شهید علی انصاری گروه شهید رجایی، پایه ششم ابتدایی و کلاس ۶۰۳ انجام شده است. این پژوهش از نوع اقدام پژوهی و از روش توصیفی استفاده شده است که جنبه عینی دارد هدف اصلی این پژوهش یافتن راه حل هایی برای بهبود عملکرد آریا در مهارت های نوشتاری فارسی می باشد که پژوهشگر در این اقدام پژوهی راه حل هایی را برای رفع این مشکل ارائه داد که در پایان نتایج نشان از بهبود عملکرد مهارت های نوشتاری آریا در سطح بالایی دارد. یکی از مهارت های اساسی که دانش آموزان در دوره ابتدایی با آن مواجه هستند و کسب آن مهارت نقش بسزایی در وضعیت آینده وی در جنبه های گوناگون تحصیلی و زندگی دارد مهارت های خوانداری و نوشتاری در درس فارسی است و با توجه به سرعت پیشرفت در تکنولوژی و ابعاد گوناگون زندگی نمی توان بدون داشتن مهارت های زبان فارسی (خوانداری، نوشتاری، خوب گوش کردن و خوب حرف زدن) فرد را موفق دید.

۲- توصیف وضع موجود :

پژوهشگر در حال حاضر به عنوان آموزگار ابتدایی در ششمین سال خدمت در پایه ششم دبستان پسرانه شهید علی انصاری گروه شهید رجایی در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۰۳ مشغول به خدمت می باشد. این دبستان در دوره دوم ابتدایی مشغول به فعالیت می باشد که دارای ۱۱ کلاس متشکل از ۴ کلاس پایه چهارم، سه کلاس پایه پنجم و چهار کلاس پایه ششم ابتدایی می باشد و دارای نزدیک به ۳۴۰ دانش آموز است. این دبستان دو شیفته بوده و از لحاظ فیزیکی دارای یک حیاط و سه طبقه ساختمان آموزشی می باشد. در روزهای آغازین سال تحصیلی و زمانی که به کلاس مراجعه نمودم ارزشیابی آغازین را برای مطلع شدن از وضعیت کلی و فردی دانش آموزان کلاس انجام دادم در این هنگام یکی از دانش آموزان به نام آریا توجه من را به خود جلب کرد که فاصله بسیار زیادی از لحاظ علمی و تحصیلی با سایر دانش آموزان به خصوص در درس فارسی و مهارت های مربوط به آن راداشت به طوری که در اولین املا تعداد غلط های این دانش آموز بسیار بالا بوده و حتی کلمات ساده مانند فعل ها را هم اشتباه می نوشت. در واقعیت دانش آموز از لحاظ مهارت های نوشتاری سطحی پایین تر از یک دانش آموز پایه اول را داشت این دانش آموز در ابتدای سال در کلاس دیگری قرار داشت اما بعد از گذشت مدت اندکی از شروع سال تحصیلی توسط مدیر به کلاس پژوهشگر اضافه شد و مدیر مدرسه هم از وضعیت سال های گذشته این دانش آموز آگاهی داشت و معلم را در جریان وضعیت تحصیلی وی قرار داد که مهر تاییدی بر ارزشیابی های آغازین بود. مساله اصلی در این پژوهش پیشرفت مهارت های نوشتاری دانش آموز آریا است.

۳- شواهد (۱) :

پژوهشگر برای رفع حل مشکل درست نویسی آریا اقدام به جمع آوری داده های مختلف از منابع گوناگون نموده و سپس با پردازش داده های به دست آمده به اطلاعات دقیقی در خصوص این دانش آموز در ابعاد مختلف رسیده و در ادامه با توجه به این اطلاعات به دست آمده، اقدام به ارائه راه حل جهت رفع این مشکل نمود. این دانش آموز توسط پژوهشگر از جنبه های مختلف مورد بررسی دقیق قرار گرفت مانند قدرت بینایی، شنوایی و میزان دقت در گوش دادن، اعتماد به نفس و سایر جنبه های جسمانی و روانی.

پژوهشگر با معلم سال قبل این دانش آموز نیز صحبت هایی جهت کسب اطلاع دقیق تر از شرایط این دانش آموز انجام داد همچنین با والدین دانش آموز صحبت شد و شرایط تحصیلی آریا با خانواده در میان گذاشته شد که آنها نیز در جریان دقیق ماجرا بودند پس از جمع آوری داده ها و اطلاعات از منابع مختلف که ذکر شد و همچنین مشاهده آریا در کلاس مشکلاتی مانند عدم اعتماد به نفس، عدم خود تنظیمی، عدم خود اعتماد به نفسی و استرس کوچک در هنگام نوشتن املا و عدم گوش دادن دقیق به دیکته معلم از جمله مشکلاتی بود که در این راه توجه پژوهشگر را جلب نمود.

۴- تجزیه تحلیل اطلاعات (یافتن راه حل) :

بررسی دقیق آریا در ابعاد گوناگون جسمی و روانی و همچنین ابعاد مختلف تحصیلی او نشان از ضعف بسیار زیاد در درست نویسی زبان فارسی داشت. آزمون های آغازین، تکوینی و تشخیصی که پژوهشگر در کلاس برای همگی دانش آموزان و همچنین بررسی تک به تک دانش آموزان به طور خاص انجام می داد همگی نشان از دور بودن شرایط آریا از شرایط یک دانش آموز کلاس ششم با حد متوسط تحصیلی داشت. در این راه جمع آوری داده ها در ابعاد گوناگون و پردازش آن، تبدیل به اطلاعاتی شد که پژوهشگر را در رفع مشکل این دانش آموز یاری داد. این اطلاعات به دست آمده از داده ها نشان از موارد ذیل داشت:

- ۱- محرک های محیطی اطراف آریا، اعم از دوستان و خانواده نوعی حس ناتوانی را به او القا کرده بود و این موضوع در باور او القا شده بود که توانایی زیادی برای یادگیری ندارد.
 - ۲- آریا سهل انگاری و عدم توجه دقیق در یادگیری زبان فارسی دارد.
 - ۳- در هنگام املا، هرچقدر آهسته تر و کندتر دیکته از سوی معلم خوانده شود میزان غطاهای آریا (هرچند کم) پایین می آید.
 - ۴- او نیاز به انگیزه و ارائه تقویت مثبت از سوی معلم جهت پیشرفت دارد.
- این موضوع که اگر آریا به خود القا کند توانایی یادگیری دارد و پشتکار داشته باشد به راحتی می تواند مشکل درست نویسی خود را در زبان فارسی حل کند.

فرضیه های زیر مورد بررسی قرار گرفت:

- ۱- معلم می تواند به آریا القا کند که او توانایی یادگیری در سطوح بالا را دارد.
- ۲- ارائه تقویت مثبت از سوی معلم و کادر مدرسه دانش آموزان می تواند انگیزه آریا را در یادگیری بالاتر ببرد.
- ۳- ارائه برنامه مخصوص و جدا از سایر دانش آموزان به آریا با توجه به نیازهای خاص او و پیگیری دقیق انجام این تکالیف از سوی معلم می تواند در درست نویسی آریا موثر باشد.

۵- انتخاب راه حل و اعتبار بخشی :

در اولین اقدام از سوی پژوهشگر به آریا تقویت های مثبت ارائه شد و مستمراً توسط پژوهشگر به او القا می شد که او توانایی یادگیری زیادی دارد و می تواند به زودی خود را به سطح همکلاسان خود برساند و پس از گذشت مدت کوتاهی جز نفرات برتر کلاس از نظر علمی باشد.

سپس او به صندلی اول که نزدیک ترین میز به معلم بود انتقال داده شد و در کنار دانش آموزان ممتاز درسی قرار گرفت که همزمان با معلم، در برخی از موارد درسی و اوقات خاص این دانش آموز را یاری دهند تا زودتر به هدف خود برسد و از ویژگی خاص یاری شدن توسط همسالان نیز بهره‌مند باشد و همچنین از مهات‌های ارتباطی نیز در او اتقویت شده و این مهارت منجر به یادگیری شیواتر و عمیق‌تر شود

مهارت‌های ارتباطی به منزله آن دسته از مهارت‌هایی هستند که به واسطه آنها افراد می‌توانند درگیر تعامل‌های بین فردی و فرایند ارتباط شوند؛ یعنی فرایندی که افراد در طی آن، اطلاعات، افکار و احساس‌های خود را از طریق مبادله پیام‌های کلامی و غیر کلامی با یکدیگر در میان می‌گذارند (بروکس^۱ و هیث^۲، ۱۹۹۳ نقل از هاریجه و دیکسون، ۲۰۰۴).

معلم به صورت پیوسته و پس از رویت اولین نشانه‌ها از پیشرفت آریا، او را مستمراً مورد تشویق در کلاس قرار داده و همکلاسان نیز او را مورد تمجید و تشویق قرار می‌دادند این تشویق و تقویت مثبت نیز از سوی کادر دبستان به صورت معنوی و مادی به وی ارائه می‌شد. در زمان ارزشیابی مهارت نوشتاری آموزگار نه فقط همگام با سایر دانش آموزان کلاس، بلکه همراه و همگام با آریا دیکته خود را ارائه می‌کرد که این ارائه به صورت کلمه به کلمه و با سرعت کند جهت درک دقیق کلمه و استنباط آن توسط آریا و سپس نوشتن او بود.

تکالیف مخصوص به آریا ارائه شد که این تکالیف ابتدا از بخش‌های از محتوای کلاس اول دبستان و سپس ارزشیابی میزان یاد گرفته‌های او از این تکلیف مخصوص بود و پس از اثبات پیشرفت او در این تکلیف، تکلیف بعدی با سطح بالاتر به وی ارائه می‌شد.

با مراجعه به مقالات و اسناد علمی پژوهشگر از کارایی و عملی شدن راه حل‌ها اطمینان حاصل نمود. پ سابقاً نیز در پژوهش‌های علمی و شرایط مشابه راه حل‌ها و برنامه‌های مشابه منجر به تغییر در توانایی بالقوه و بالفعل فرد شده بود.

برومند در پژوهشی با عنوان بررسی علل ضعف املاء در دانش آموزان ابتدایی، در سال ۱۳۹۸ علت ضعف املا را، علت ضعف در حافظه دیداری، ضعف در حافظه شنوایی، نارسا نویسی و وارونه نویسی، عدم دقت دیداری و عدم آموزش صحیح تشخیص داده بود.

صمد صمدیان در کتاب برنامه ریزی درسی کلاس‌های چند پایه برای دانش آموزان دیر آموز موارد زیر را تجویز می‌کند:

۱- با او مهربان باشید که هر قدری مهربی کنید اثر منفی خواهد داشت *

۲- نزدیک میز خود قرار دهید.

۳- ارتباط چشمی زیادی که حاکی از توجه و احترام شما باشد با آن برقرار کنید.

۴- برنامه ای برای خارج از وقت آموزشی او داشته باشید.

۵- محیطی استرس زا برای او فراهم نکنید

۶- کارهای نسبتاً برجسته او را تشویق کنید.

۷- گاه گاهی اجازه دهید برای چند لحظه کلاس را ترک کند البته بهانه ای برای این کار داشته باشید مانند آوردن یک لیوان آب، شستن پاک کن تخته سیاه و آوردن گچ و ...

۸- تکالیف پرحجمی برای وی در زمان اندک تعیین نکنید بلکه رابطه ای بین میزان توجه او، حجم تکالیف و مدت زمان انجام تکالیف برقرار کنید. (صمدیان، ۴۸، ۱۳۹۶)

^۱ Brooks, W.

^۲ Heath, R.

۶- اجرای راه حل و نظارت :

پژوهشگر در ابتدا ارتباط واقعی را با آریا برقرار کرده و به او اطمینان داد که اگر با برنامه‌های معلم پیش برود قطعاً در یادگیری موفق خواهد بود و آریا نیز این پاسخ را داد که حتماً با تلاش و کوشش برنامه‌ها را پیگیری خواهد کرد. همزمان آریا به نزدیک‌ترین میز به معلم منتقل شد و در کنار یکی از دانش‌آموزان ممتاز کلاس قرار گرفت که هر زمان آریا احتیاج به کمک خاصی داشته باشد به جز معلم، از آن همکلاسی خود هم کمک بگیرد در هنگام دیکته، معلم به صورت آهسته و شمرده کلمات را خوانده و پا به پای آریا جلو می‌رود تا آریا بدون عجله و دلهره، ابتدا به خوبی کلمه را درک و استنباط کرده و بعد بنویسد. پس از رویت اولین نشانه‌ها از پیشرفت آریا، او مورد تشویق قرار گرفت و این تشویق از سمت همکلاسان و همچنین کادر دفتر مدرسه ادامه یافت. این تشویق‌ها و همچنین دیدن پیشرفت خود، توسط آریا نیز از راه حل‌هایی بود که انگیزه را در او افزایش داد.

از دیگر برنامه‌های که اجرا شد برنامه خاص یادگیری، مانند تمرین‌های خاص درست نویسی از کلاس اول به بعد برای آریا بود که او نیز با علاقه خاصی این برنامه‌ها را پیگیری می‌کرد این برنامه‌ها که در شکل تکلیف ویژه هم به آریا ارائه می‌شد توسط معلم بررسی و اگر احتیاج به نکات خاصی داشت به وی بازخورد داده میشد و ارزشیابی هم از تکلیف ارائه شده انجام می‌شد.

۷- شواهد (۲) توصیف وضع مطلوب :

ارزشیابی‌های آموزگار نشان از پیشرفت ملموس آریا در درست نویسی داشت نمرات درس املا آریا از نظر کیفی در مقیاس‌های خوب و خیلی خوب قرار می‌گرفت. میزان فعالیت آریا در کلاس به شکل فزاینده‌ای افزایش یافته و در بحث‌های کلاسی شرکت می‌کرد. او داوطلب پاسخگویی به سوالات معلم در کلاس بود و برای اینکه انتخاب شود که پاسخ سوال را بدهد شور و شوق خاصی از خود نشان می‌داد. دیگر نشانه‌ای از یک دانش‌آموز منفعل و گوشه گیر در کلاس را نداشت. دانش‌آموزان کلاس دیگر او را به چشم یک همکلاسی می‌دیدند که با اعتماد به نفس انگیزه و پشت کار پیشرفت ملموسی داشته است و این موضوع بر دانش‌آموزان هم اثر گذاشته بود که با مولفه‌های انگیزه، پشتکار و اعتماد به نفس می‌توان پیشرفت ملموسی داشت.

۸- ارزیابی نهایی و اعتبار سنجی :

با تقویت‌های صورت گرفته و انجام راه حل‌ها ابوالفضل در وضعیت مطلوبی نسبت به قبل از خود قرار گرفته است. اینکه او به خود اعتماد می‌کند و خود را از قبل بازنده هر میدانی نمی‌بیند نشان از رسیدن به سطوح بالای عزت نفس و خودباوری در او دارد. شرکت او در فعالیت‌های کلاسی هم نشان از خوداعتمادی او به خود و تلاش‌هایش است چرا که دیگر ابوالفضل سکوت‌کننده محض در کلاس نبود. قرار گرفتن این موارد در کنار رشد قابل توجه سطح عملکرد او در آزمون‌های تکوینی دیدگاه هم کلاس‌ها را نیز به او به تغییر داده بود.

۹- نتیجه گیری و پیشنهادات :

با برنامه‌ها و راه‌حل‌های پژوهشگر جهت برطرف نمودن مشکل درست نویسی آریا، نشانگرها، نشان از پیشرفت ملموس آریا در درست نویسی داشت به شکل قابل توجهی در درست نویسی پیشرفت کرده و میزان اشتباهات او بسیار پایین آمده بود او دیگر به خود اعتماد دارد و دارای خود تنظیمی است. راه‌حل‌های ارائه شده از سوی آموزگار آریا را به سمت دانش آموزان فعال کلاس برده است که این موضوع به خوبی نشان دهنده این باور است که اگر معلم به دانش آموز توجه ویژه نماید و اصل تفاوت‌های فردی را در دانش آموزان در نظر بگیرد با برنامه‌های خاص می‌تواند موجبات پیشرفت هر دانش آموزی با هر نوع استعدادی را فراهم نماید.

پیشنهادهات

پیشنهاد پژوهشی

این پژوهش با هدف بهبود درست نویسی انجام پذیرفت پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های مشابه برای دانش آموزان نیازمند به بهبود یادگیری در سایر دروس نیز انجام شود.

پیشنهاد کاربردی

پیشنهاد می‌شود در اجرای اینگونه پژوهش‌ها از شتاب زدگی جلوگیری شود و پژوهشگر با صبر و تأمل به دنبال گستره و ژرفای بیشتر نتایج باشد.

منابع :

- ایزدی، علیرضا، ۱۳۹۹، بررسی افزایش انگیزه یادگیری ابوالفضل، هشتمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران، <https://civilica.com/doc/۱۰۳۲۵۹۳>
- ایزدی، علیرضا، ۱۳۹۹، تاثیر آموزش به شیوه کلاس معکوس (flipped classroom) بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه ششم ابتدایی در درس مطالعات اجتماعی، هشتمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم تربیتی و روانشناسی، مطالعات اجتماعی و فرهنگی، تهران، <https://civilica.com/doc/۱۰۳۲۵۹۴>
- برومند، زهرا. (۱۳۹۸). بررسی علل ضعف املاء در دانش آموزان ابتدایی. پژوهشنامه اورمزد، - (۴۷) (ضمیمه شماره ۲)، ۹۲-۱۰۰. SID. <https://sid.ir/paper/fa۵۱۴۸۰۷>
- صمدیان، صمد. (۱۳۹۶). برنامه ریزی درسی کلاس های چند پایه. تبریز: انتشاراتی بوی جوی مولیان تبریز.

- Domjan, M. (۲۰۱۰). Principles of learning and behavior (۶th ed). Belmont, CA: Wadsworth/Cengage.
- Ormrod, J. E. (۲۰۰۸). Human learning (۵th ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill/Prentice Hall.
- Harigie O h. Dickson D. (۲۰۰۴). Skills interpersonal communication research, Theory and practice,